

MAGYAR RÓNA

Mezőgazdasági és közgazdasági szaklap. — A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kecskemét, Rákóczi-út 17-19. I. em.
Telefon: 104.

Fő- és felelős szerkesztő:
DR. GESZTELYI NAGY LÁSZLÓ
Főmunkatársak:
KEMÉNY SZILÁRD és SZABÓ LAJOS.

Előfizetési díj egész évre 5 P
fél évre 2 P 50 f.

KEMÉNYEBBEN!

Keményebben, bátrabban és elszántabban kell lecsapni mindazokra a szervekre, társaságokra, hatalmasságokra és egyénekre is, akik a mai gazdasági nyomorúságot kihasználják, az emberek könnyéből aranyat kovácsolni, mások nyomorúságából is előnyöket akarnak a maguk számára biztosítani.

Az általános gazdasági válság mellett van egy egészen különös magyar gazdasági válság is, amelynek szenvedői az összes társadalmi rétegek, amelynek adófizetője mindenki. Itt az állam mellett még vannak társaságok, kartelek, szervezetek, amelyek az egész ország közönségét adófizetőjükké, hűbéreseiké teszik. E nyomorúságban is legjobban szenved a mezőgazdaság és ezen belül is az a sok kis ember, akik nem tudják a maguk terhét másokra továbbhárítani. A nyomor vámszedőinek lehet nevezni azokat, akik még ma sem elégednek meg a fényes megélhetést nyújtó haszonnal, hanem minden kezükben levő cikk árát feljebb akarják emelni, hogy a nyomor folyamatát még jobban kimélyítsék.

Itt van elsősorban a szén, amelynek urai legnagyobb hatalmasságok ebben az országban. Amikor nem lehet külföldi szenet behozni, amikor a munkások bére nem emelkedett s amikor a szén ára a békebelihez viszonyítva 100—200 százalékos, még újra emelni akarják az árakat. Már nemcsak a szénkartel vezérei, hanem a szénügynökök, bizományosok is nagy vagyonú emberek lettek. Egyik vidéki városban a nagy környék szénügynöke egy év alatt két hatalmas palotát vásárolt. Most a tél beállta előtt alig tudja a kormány megakadályozni a szénárak újabb emelését. Nem törődnek ők azzal, hogy ismét kevesebb szegény lakása lesz meleg, azzal, hogy ezer és ezer didergő gyermek és reszkető öreg fogja nélkülözni a barátságos otthon nyújtó meleg hajlékot. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a szénbányák sem a nagyhatalmú vezérek jövedelmét leszállítani, sem a vállalatok adóját emelni nem hajlandók. Hiszen az összes magyarországi szénbányák nem fizetnek annyi adót, mint például Debrecen házadója.

Ugyanilyen a helyzet másutt is, a vas, a gépolaj, a kocsikenőcs, a cement, a bőrárú, stb. stb., mind égi magasságba emelkedtek a békebelihez viszonyítva, számokkal kifejezve 100—300 százalékos az emelkedésük, mikor a mezőgazdasági cikkek árszínvonalát a békebelinek fele, vagy harmada, s amikor a tisztviselői fizetések a békebelinek felén, vagy kétharmadán állanak, amikor a kereskedelem megbénul, a kisipar is haldoklik.

De a kis háztartások cikkei még súlyosabban nyomják a kisember életét. Az ecet, cukor, petróleum, gyufa, ásó, kasza, kötél, bőrárúk, csizma, ruha, drót, szóval, mindaz, ami egy kis háztartásban is előfordul, olyan hihetetlen magasságig emelkedett, amelyet a mai napszámberék és terményárak mellett elviselni lehetetlen.

De sok helyen még az iparosok munkája is nagyban eltér a mai általános kereseti lehetőségektől. Ma is 30—40—50 filléres órabérrel dolgoznak 8 órai munkaidőben, amikor egy mezőgazdasági napszámos napibére 1—1.40 P. Miért kell egy villanszerelőnek, vagy vízvezetékszerelőnek két óra alatt megkeresni azt, amiért egy mezőgazdasági napszámos hajnaltól késő éjjelig dolgozik? Miért kell 10—15 pengőt keresni egy pár csizmán, amikor megállapított, hogy a múlt esztendei olcsóbb gazdacsizma ára máról holnapra 30—40 százalékkal volt olcsóbbá tehető és akkor is kerestek rajta, talán azért, mert sokan nem fizetnek? Én nem fizethetem meg azok helyett, akik megszöknek, vagy tönkremennek a fizetés elől!?

Erős kéz kell ide, amely 10 százalékos haszonnál nagyobbat nem enged. Ha a mezőgazdaság évek óta vagyonából él és állandóan veszteséggel dolgozik, nem engedhető, hogy legyen iparág, amelyik még ma is nagy haszonra igyekszik dolgozni a társadalom nyomora és pusztulása árán.

Keményebb kéz kell a gazdabajok rendezéséhez is. Már a nagyipari és bankkörök kezdik hangoztatni, hogy nincs is a mezőgazdaság eladósodva, tehát nincs semmiféle mezőgazdaságvédő akcióra szükség. Azt hangoztatják, hogy a magyar földnek csak 5 százaléka van túlterhelve, amely miatt beszélni sem érdemes a mezőgazdaság nagy nyomoráról és nem érdemes a harangot sem félrevern.

Ez mind azért van, hogy eltereljék e kérdésről a figyelmet, hogy a mezőgazdaságot hagyják a további pusztulásban, hogy potom pénzért lehessen összevásárolni idegeneknek és a banktőkének a magyar föld elárvelt darabjait.

Értsék meg már egyszer mindenütt, még a bankok is, *hogy ebben az országban gazdasági feltámadás csak a mezőgazdaságból indulhat ki. Ez az egyetlen termelési ág, amely új értékeket állít elő, tehát csak a mezőgazdaság talpraállása hozhat ebben az országban jólétet minden társadalmi rétegnek. Nem önzés beszél belőlünk, mikor állandóan hangoztatjuk, hogy ebben az országban a mezőgazdaság nemcsak a megélhetésnek, hanem a nemzeti létnek is az alapja.*

A mai kamatpolitika nem tartható fenn tovább. Ha másképp nem megy, erőszakkal kell leszorítani a kamatot arra a színvonalra, amelyet a mai nyomorult gazdasági világ valahogy még elbír. Össze kell vonni a pénzintézeteket bizonyos alaptőkén alul s erős kézzel bele nyúlni a nagybankok politikájába, mert az állam érdeke, a társadalom érdeke ezt kívánja. *Nincs egyéni érdek és nem lehet más érdek előbbvaló a nemzet érdekénél.* Itt pedig elsősorban a mezőgazdaság megerősödése áll előtérben, amely után igazodik Magyarországon a társadalmi jólét az egész vonalon.

Igazítani kell itt mindent ebben az országban a mezőgazdaság lecsökkent árszínvonalához; csak akkor lehet itt megélni, ha a mezőgazdasági termények áraihoz igazodnak a mezőgazdaság viteléhez s a megélhetéshez szükséges cikkeknek az árai.

Több ízben kifejtettük már a lapok hasábjain is, hogy ebben a gazdasági vaderdőben csak a legnagyobb eréllyel lehet rendet teremteni. Csak úgy, ha új utakat jelölünk ki s azon kezdünk járni! Uj, kemény program kell ide, amely nem néz se jobbra, se balra, csak az egyetemes nemzeti érdeket tartja szem

előtt. Ezt a bátor és erélyes fellépést várjuk a kartelekkel, a nagyiparral és nagybankokkal szemben is úgy, amint a szükségadó kivetésében és behajtásában, s a tisztviselői fizetések leszállításában tapasztaltuk.

Ez alkalommal is hangsúlyozzuk, hogy rend, nyugalom megélhetés és polgári jólét csak úgy lesz itt, ha a Kormány keményebben és bátrabban halad kijelölt célja: *a nagy tömegek boldogulása felé.* (gnl).

Kamaránk Értesítője.

A Kamara munkájának elismerése. A Budafoki Gazdálkodók Egyesületének választmánya folyó hó 4-én tartott gyűlésén tárgyalta a Kamara tíz éves munkásságáról szóló évi jelentésünket s ezzel kapcsolatosan az egyesület elnöksége a következő levelet intézte Kamaránk elnökségéhez:

A Budafoki Gazdálkodók Egyesületének választmánya augusztus hó 4-én megtartott ülésén azt a határozatot hozta, miszerint a kamarát tíz éves fennállása alkalmából meleg szeretettel üdvözlí. Ezen szeretet és ragaszkodásnak kifejezése tanúbizonysága annak, hogy a kamara célkitűzései mellett kitartunk és istápoljuk azokat. Látjuk azt, hogy a szinte kétségbeejtő helyzetünk jobbrafordulása csak úgy lehetséges, ha mi a kamara mélyen tisztelt elnöke, Staub Elemér úr által magasra tartott zászló körül mentől szorosabb egységben sorakozunk. Öméltóságát elnökké tőrtént megválasztása alkalmából ezúttal is mély tisztelettel üdvözljük. Kelt Budafokon, 1932. évi augusztus 6-ik napján. Hazafias üdvözléttel Mercz József sk. elnök, Lehner Ágoston sk. titkár.

Július havi helyzetjelentés Kamaránk területéről.

A júliusi időjárás a hó elején csapadékban kedvező volt, s habár az aratási munkákat helyenként hátráltatta, de már a hó végén szárazsággal fenyegető esőhiány kezdett érezhetővé válni, azonban az augusztus elejei hó csapadék kedvező hatással volt a terményekre, kivéve a szőlőt, amelyen az eső következtében fűrtperenoszpóra és lisztharmat lépett fel. Helyenként a szélvihar a gyümölcsösökben kárt okozott. Itt-ott jég is előfordult, de számottevő kárt nem tett. Július hóban az aratás, hordás, cséplés, tarlószántás, moharvetés, majd utána a szénakészítés és behordás, répakapálás, trágyahordás, szőlőben a permetezés és a gyümölcszedés foglalkoztatta a gazdákat. A búzát csak július elején kezdték aratni. Kalászosokban Kamaránk területén igen különféle terméseredmények voltak. Árpa igen jó, a rozs jó közepes, vagy közepes termést adott, míg a búzában — különösen ott, ahol a rozsda és a hóguta kárt okozott — gyenge és rossz minő-

ségű termés volt. Egyes helyeken azonban annak ellenére, hogy a rozsdatól kárt szenvedett, jó közepes és minőségileg is jó búzatermés volt. Ott, ahol a rozsda előfordult, különösen a késői vetésekben 30—50 százalékos, de a mélyebb földeken 50—75 százalékos kár is előfordult. Ezeknél a termés kat. holdanként 2—3 mázsa, 62—65 kg.-os fajsúllyal. A kapások az egész Kamara területén szépen fejlődnek, a kukoricából bő termésre van kilátás, egy-egy tövön két-három cső is van, üszög nem igen mutatkozik. Burgonya, répa, bab igen jó termést ígér. Általában a kapások 50—70 százalékkal jobbak a tavalyinál. A homokos földeken is megjavította az augusztus elejei eső a termés kilátásokat. A korai burgonyák már kezdenek érni, a dohány is szép termést mutat, a törése néhány nap múlva megkezdődik. A vetett takarmány mindenütt jól fejlődött, a készletek meghaladják az évi szükségletet, nem lesz takarmányhiány. Lucernából a harmadik kaszálast is már felgyűjtötték, helyenként az esőzések hátráltatták a széna szárítását. A moharvetések igen szépek, a tarlóba vetett csalamádé is szépen kikelt. A zabosbüköny is jó termést adott, a szudáni fű a jó termésnél is többet ígér. Szőlőben általában jó termés ígérkezik, azonban az augusztus elejei nagy esőzések valószínűleg csökkenteni fogják a jó termés kilátásokat, mert több helyen a levél-, főleg pedig a fűrtperenoszpóra és a lisztharmat lépett fel, ami ellen bár védekeznek a gazdák, de hogy milyen eredménnyel, azt még nem tudjuk. Egyes helyeken 30—50 százalékos kárt is tett a fűrtperenoszpóra és a lisztharmat. Itt ott 10—25 százalékos jégkáról jöttek be jelentések. Baracktermés nem mindenütt volt, de legtöbb helyen kajszin- és rózsabarackból jó közepes termés, sőt sárgabarackból nagy termés volt. Dió és őszibarackból jó közepes termés ígérkezik. A szilva nagyon változó, helyenként jóformán semmi nincs, néhol nagyon sok. Alma, körte jó közepes termést mutat, de nagyon férges, még ott is, ahol permetezték. Hüvelyesek és kerti termények általában mindenütt igen jó termést adnak a bő esőzések következtében. Uborkából rekordtermés volt. Dinnye közepes termést ad. Babból jó termés lesz. A kerti vetemények olyan nagy mennyiségben kerülnek piacra, hogy

az árak csaknem a semmivel egyenlők. Július hóban főleg a gabonarozsda okozott nagy károkat és az almamoly. Állatbetegségek közül a sertésvész és sertéspestis fordult elő. Sok helyen 30—70 százalékos az elhullás, sőt jelentenek 100 százalékos elhullást is. A sertéshízalás minimális. Állattenyésztésről semmi különösét nem mondhatunk. A takarmánykísérletekre vonatkozó múlt havi kedvező jelentésünkhöz még azt tehetjük hozzá, hogy a helyzet javult, a legelők állapota általában mindénütt jó, réten a sarju szépen fejlődik, szép második kaszálást ígér. Az állatárak estek, különösen a szarvasmarhánál. Kivételt képez a sertés. Baromfiban nincs különös forgalom, ennek árában nincs nagyobb változás. A gyümölcsértékesítés nem volt kedvező, mert éppen a barackérés fődényében érte az osztrák szerződésen kívüli állapot. Mindennek ellenére Kecskeméten minden felhozott gyümölcs elkelt és a viszonyokhoz képest kedvező áron értékesült. Az árak a múlt évinek felén alul és egyharmadán felül alakultak ki. Szőlőnél az igazi kivétel még nem indult meg, e téren bizonytalanság uralkodik, de előreláthatólag lényeges lesz az árcsökkenés. Az uborka értékesítése a lehető legrosszabb volt és csak a prémium alapján adtak 2.5 fillért kg.-ként. Főleg az volt a baj, hogy nem kelt el minden mennyiség és a termelőknek gyakran vissza is kellett vinni az árút, ami még eddig nem fordult elő. Hüvelyesek és zöldségfélékből, amint azt már az előző jelentésekben is írtuk, nagyon jó termés volt. Az ár az összes zöldségfélékben igen alacsony. Pénzügyi viszonyok a közismert okok miatt a legrosszabbak. A kíméleti időre vonatkozó rendelkezés hatásáról és fogadtatásáról még nincsenek adataink. Az ingatlanforgalom továbbra is csekély. Július hóban a fő munkaidőben volt munkaalkalom, sőt helyenként idegenből hozott munkásokra is szükség volt. Az arató és cséplő munkásokat rozsda- és hóguta miatt búzában nagy csalódás érte. Ezt némileg a többi kalászos jó termése pótolja. Viszont a részes művelésre adott kapások a várakozást ki fogják elégíteni, a művelésre fordított munka megadja a megfelelő ellenértékét. A búzán kívüli jó terméskilátások a munkások hangulatát és reménységét is fokozták. Jövőbeni soruk a helyzet alakulásától függ. Ezzel kapcsolatban közöljük egyik levelezőnk életrevaló javaslatát: kívánatos volna a munkások részére egy búza és rozs keverékes kenyérlisztet előállítani, esetleg — ha később a helyzet úgy kívánná — tengeri keverést is eszközölni, hogy a munkások és az arra szoruló jó és tápláló, de olcsó kenyérhez juthatnának.

Növénytermelés.

Rovatvezető: Szabó Lajos kamarai főtítkár.

A búza tragédiája.

A Földművelésügyi Minisztérium által folyó évi június hó 22-én közzétett termésbecslések az ország egész területén 2,786.855 kat. hold volt búzával bevetve és e területről összesen 18,100.500 q. búzatermés volt várható, ami országos átlagban 6.49 q. búzatermésnek felelt volna meg a múlt évi 7 mázsás holdankénti átlagterméssel szemben, — amidőn 2,820.567 kat. hold learatott területről összesen 19,745.090 q. búzát kaptunk.

Szomorúan kell megállapítanunk, hogy a legutóbbi hivatalos jelentés — augusztus hó 3-ikáról keltező — már csak 15,838.400 q. várható búzatermésről számol be, e szerint tehát a múlt évi terméssel szemben ez évben 3,906.700, vagyis csaknem négy millió mázsával gyengébb búzatermésre számíthatunk.

Ha meggondoljuk, hogy idei búzatermésünk e nagymérvű csökkenése a termésbecslési jelentések közötti rövid időközben, — alig 2—3 hét alatt, a valóságban pedig még ennél is rövidebb idő alatt, mondhatni néhány nap alatt, következett be, akkor méltán nevezhetjük ezt a katasztrófális jellegű visszaesést a magyar búza tragédiájának.

Előbb az esős időjárás következtében óriási arányokban fellépett vörös rozsda, azután pedig a hűvös, esős időjárásra úgyszólván minden átmenet nélkül, hirtelen bekövetkezett 35—40 fokos hőség, vagyis a hűtés eredményezte azt, hogy ezidei búzatermésünk nemcsak mennyiségileg, de minőségileg is igen megromlott, úgy, hogy az összes belföldi szükségletet figyelembe véve, előreláthatólag aránylag kevés búzánk fog maradni a kivételre. Ennek folytán elmondhatjuk, hogy az ország mezőgazdaságát és gazdatársadalmát pótolhatatlan veszteség érte a búzának e váratlanul bekövetkezett tragédiájával. Súlyosbítja ezt a csapást még az a sajnálatos körülmény is, hogy a rozsda és a hűtés által okozott károk főleg az országnak legfőbb búzatermő vidékein, Csongrád- és Csanád-Arad-Torontál egyesített vármegyék, továbbá Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Bácsbodrog vármegyéknek és a Tiszántúlnak azokon a vidékein következtek be, ahol legjobb minőségű búzáink szoktak teremni.

Nem célunk e cikk keretében azokat az okokat keresni, amikben ennek az országos csapásnak a bekövetkezése legfőképpen rejlik, csak egészen röviden említjük meg, hogy a legfőbb ok a búza elkésztett fejlődésében keresendő, mert azokon a helyeken volt legnagyobb kár, ahol a hirtelen bekövetkezett nagy hőség a búzát még teljes érésben találta, ellenben ott, ahol a búza a meleg napok bekövetkeztével már sárga, illetőleg viasz-érésben volt, a kár sokkal kisebb mérvű volt. Ebből tehát önként következik, ami

HASZNÁLJUNK MŰTRÁGYÁT, HOGY
MEGSOKSZOROZZUK TERMÉSÜNKE

egyébként nem ujság, hogy nekünk mindenképen olyan búzaféleségek termelését kell mindenáron szorgalmaznunk, amelyek legalább 4—5 nappal hamarabb érnek és e fajtáknak a fejlődését és megérettését is műtrágyázással kell előmozdítanunk. Legfőbb bizonyítéka ennek az, hogy ahol a gazdák korai érésű, nemesített vetőmagot, például bánkúti 1201. és 1205. számú búzát használtak vetőmagul és az alá műtrágyát is adtak, ott a búza nem szorult meg.

Természetesen minél fejlettebb állapotban érte a nagy hőség a búzát, ennek arányában a kár annál nagyobb volt, úgy, hogy vannak egyes helyek, ahol a búza hektoliter-súlya még a 60 kilogrammot sem érte el, úgy, hogy azt a malmok némesak érlésre, de még raktározásra sem voltak hajlandók elfogadni.

Ezzel kapcsolatosan általános közérdek, hogy egyfelől maga az államhatalom és a közigazgatási hatóságok, másfelől pedig maguk a közvetlenül érdekelt gazdák is minden módon és minden eszközzel arra igyekezzenek, hogy ez a súlyos csapás a lehetőséghez képest ellensúlyoztasék.

Az erre irányuló intézkedések közül mindenestre a legsürgősebb és legfontosabb az, hogy a gazdák kára a pénzügyi hatóságok részéről lelkiismeretesen és pontosan felbecsültesék, hogy ennek alapján a károsult gazdák megfelelő adóelengedésben részesülhessenek.

Ezzel kapcsolatosan mindjárt megemlíthetjük, hogy a gazdaközönség körében az a legfőbb panasz, hogy a kárbecslők kizárólag csak ott állapítottak meg tényleges kárt, ahol a búzatermést, vagy annak legalább egy részét még kint találták a szántóföldön, ellenben ott, ahol a gazdák termésüket a további károsodás elkerülése céljából a szántóföldről már betakarították, a törvény paragrafusaira hivatkozva, egyáltalán nem állapítottak meg kárt. Ezt az eljárást azonban a magunk részéről nagyon igazságtalannak és méltánytalannak tartjuk, mert hiszen a termés mennyisége a cséplőgéptulajdonos feljegyzéseiből, annak a minősége pedig az illető gazda magtárában is megállapítható és ez adatokból a bevetett terület nagysága alapján a szenvedett kár is könnyen kiszámítható még ott is, ahol a gazdák rendes számadást nem vezetnek. Ez a panasz tehát — nézetünk szerint — valami úton-módon mindenesetre orvosolandó volna, amennyiben ily esetekben végeredményképen nem a forma, hanem a lényeg a fontos, vagyis az, hogy aki tényleg kárt szenvedett, az tényleg részesüljön is a törvény által biztosított kedvezményben. Ugy értesültünk, hogy legutóbb már kaptak is utasítást a pénzügyi hatóságok erre vonatkozólag.

Egyik további sürgős intézkedés a termelt búzakészletek összeírása, vagyis feltétlen biztos statisztika összeállítása arról, hogy mennyi a búzakészlet, ami: 1. vetőmagnak használható, 2. exportra alkalmas, 3. étkezésre — a belső fo-

gyasztás kielégítése céljából — szükséges. Ha nincs elegendő mennyiségünk, akkor elsősorban a vetőmagszükségletet kell a legjobb fajtákból és a legjobb minőségű búzából biztosítani. Hogy pedig lehetőleg külföldre is tudjunk exportálni, a vetőmagon kívül fennmaradó, exportképes búzát erre a célra kell fenntartanunk.

Miután rozstermésünk minősége ellen panaszokat nem hallani és e terményünk mennyiségileg is többet ígér a múlt évinél, további nagyon fontos intézkedés volna a kormány részéről a kenyérliszt megfelelő keverési arányát — a búza és a rozsliszt között — elrendelni, hogy e réven szintén minél több búza legyen kivihető.

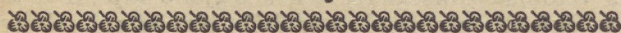
Egy további nagyon fontos szempont e kérdés elbírálásánál természetesen a mezőgazdasági munkások érdeke, akik a gyenge termés miatt sok helyen aratórész nélkül maradtak, vagyis nem tudtak annyit keresni, hogy abból télirevaló kenyérszükségletüket biztosíthatnák. Tudunk ugyan olyan eseteket, hogy a földbirtokos a silány minőségű búza aratóinak is a jobb minőségű búzából adta ki a nekik járó részt, azonban ahol a gazdának egyáltalán nem termelt jó minőségű búzája, ott a munkásnak sem adhattott jó búzát. Tehát minden módon arra kell törekednünk, hogy a gazda ne csak vetőmagot kapjon és a cselelétség konvenciójának fedezésére megfelelő mennyiséget, hanem a mezőgazdasági munkások is elláttassanak a téli időszakra kenyérnek valóval. Megemlíthetjük mellesleg, hogy tudunk olyan eseteket is, ahol csépeletlenül hagyták a learatott búzát, mert nem tartották érdemesnek azt kicsélni.

E nagyjelentőségű kérdés pénzügyi részének megoldása, illetőleg ennek a kigondolása nem lehet a mi feladatunk, azonban — nézetünk szerint — többek között az is jelentős segítség volna a gazdaközönségre nézve, ha a kormány például ingyen műtrágyát juttatna pénzbeli segély helyett a gazdaközönségnek. Ott van például a Honvédelmi Minisztérium nitrogén-műtrágya gyára, ennek a termelt mennyiségét talán e célra lehetne felhasználni.

Ezeken kívül lehetőleg még preventív intézkedésekre is volna szükség abból a célból, hogy a jövőben ilyen nagymérvű károsodások elő ne fordulhassanak. E célból tehát minden rendelkezésre álló eszközzel elő kellene mozdítani azoknak a búzaféleségeknek a termelését, amelyek most elenálló képességüket bebizonyították, még pedig főleg az által, hogy néhány nappal hamarabb értek be, mint a többi búzaféleségek, továbbá megfelelő kormányintézkedésekkel lehetővé kellene tenni a műtrágyafélék árának olyan mérvű csökkentését, hogy annak általános használata nemcsak a nagyobb uradalmak, de a kisgazdák körében is megint lehetővé tétessék, mert ezáltal szintén a búza beérettését lehet siettetni, s ezzel a hűtés ellen legcélszerűbben és legbiztosabban védekezni.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: *Kemény Szilárd főtitkár.*

Felhívás

a juhtenyésztő gazdatársadalomhoz.

A juhtenyésztéssel foglalkozó gazdáknak már évek óta általános panaszuk, hogy az általuk termelt gyapjú értékesítése annyira bizonytalan alapokon nyugszik, hogy ebből kifolyólag a juhtenyésztésre fáfizetnek és ezt az egyébként nagyon figyelemreméltó állattenyésztési üzemágat évről-évre redukálni kénytelenek. Ez az általános panasz arra indította Ereky Károly volt közéleti minisztert, a Budapest Székesfővárosi Vásárpénztár R. T. elnökét, hogy felhívással forduljon a juhtenyésztő gazdatársadalomhoz, aminek lényege abban áll, hogy a gyapjú értékesítésének előmozdítása és a jelenleginél biztosabb alapokra fektetése érdekében a juhtenyésztéssel foglalkozó gazdák külön szövetségbe volnának tömörítendőek, amely szövetségnek legfőbb feladata volna az e téren tapasztalható különféle akadályok elhárítása és annak a biztosítása, hogy a juhtenyésztő gazdák a gyapjú megfelelő áron leendő értékesítése révén számításukat megtalálhassák.

Kamaránk e mozgalomba belekapcsolódva, a szóban forgó felhívásokat a gazdaközönség körében már szétküldötte és e mozgalomra a gazdák figyelmét e helyen is felhívjuk.

Célunk az, hogy amennyiben ez a felhívás az érdekelt gazdatársadalom körében megfelelő visszhangra talál, úgy a juhtenyésztéssel foglalkozó gazdákat egy előre meghatározandó helyre és időre, közös értekezletre fogjuk összehívni, amely értekezleten természetesen *a kezdeményező volt miniszter úr is személyesen venne részt és terveit a gazdaközönség előtt élő szóval is kifejtene.*

Ez úton is kérjük tehát az érdekelt földbirtokos urakat és gazdatársainkat, hogy a fentiekre vonatkozó véleményüket és esetleges észrevételeiket velünk akár élő szóval, akár levél útján, lehetőleg mielőbb közölni szíveskedjenek, hogy amennyiben a szóban forgó kérdés iránt a legközvetlenebbül érdekelt tenyésztők részéről megfelelő érdeklődés mutatkozik, az esetben — a fentiek értelmében — az ez irányban szükséges további intézkedéseket mielőbb megtehessek.

Kalászosok alá ne adjunk közvetlenül istállótrágyát, de szórjunk el katasztr.

holdanként 150—180 kgr. szuperfoszfátot.

Szarvasmarha törzskönyvi bírálatok Kamaránk területén.

Csanádvármegyében a Csanádvármegyei Gazdasági Egyesület szarvasmarhatenyésztő szakosztálya vezeti a tejelés ellenőrzésének és törzskönyvelésének munkáját. A tejértékesítés igen kedvezőtlen lehetősége mellett is az ellenőrzött tehenészetekben igen értékes tenyésztési munka folyik s a lefolytatott bírálatok során számos kiváló küllemű és tejelő egyed került be a törzskönyvbe.

Özv. Bíró Albertné kupapusztai, részben telivér szimentáli, részben magyar pirostarka tehenészete rendkívüli egyöntetűséget áruel s úgy az egyes egyedek, mint az egész tehenészet nagyon jó benyomást kelt a szemlélőben. A Mezőhegyesről hozott Milánó nevű I/II. osztályzatú telivér bika további fejlődést fog biztosítani e magas színvonalon álló tenyészetben.

Ráth József tehenészete nagy teljesítményű és igen jó küllemű tehenekből áll, amelyeken meglátszika tehenészettel való szeretetteljes foglalkozás és a gondos szelekció.

Dr. vitéz Bene Gyula Tolnából vásárolt s ügyesen kiválasztott tehenei különösen jó tejelő jellegükkel tűnnek fel.

Vajda Zsigmond magyar pirostarka tehenészetében igen értékes egyedek találhatóak, különösen a saját tenyésztésű fiatal teheneken venni észre a sorozatosan alkalmazott jó bikák hatását. A tehenészet jelenlegi, kiváló méretezésű törzsbikája Pajzs Gyula tenyészetéből származik.

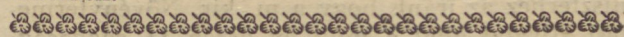
A Csanádi Püspökség lelei tehenészete igen jól fejlett, kedvező s egyöntetű fajtajellegű s szép teljesítményt igazoló tehenekből áll s a Bernrieder tenyészetből oda került, nemes és homogén, s tetszetős színeződésű törzsbika a tenyészet jelenlegi színvonalát csak emelni fogja.

A Pestvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület bíráló-bizottsága ugyancsak a napokban Éber Antal sőregpusztai tehenészetében tartott törzskönyvi pótbírálatot. A bírálat során a megbírált fiatal tehenek nagy tejelési eredménye tünt fel s az ellenőrzés hasznos és előnyös hatását igazolta, hogy a törzskönyvbe került fiatal tehenek, mint előhasi üszők, már az első borjú után is 4000 kg-on felüli termelést értek el. A bizottság a bírálat után megtekintette a mintaszerű ruganyossággal kezelt birtok földjeit, berendezését és sok hasznos tanulsággal gazdagodva látta, hogy a takarmányneműek termelésének kiterjesztésével, a példászerű talajkultúrával s a gazdaság természeti adottságainak felismerésével és alkalmazkodó kihasználásával a mai mostoha viszonyok között is eredményesen lehet gazdálkodni.

Budapesti gyapjúárverések. A budapesti gyapjúaukción első sorozatát július hó 7-én délután 3 órakor rendezte a Gyapjúárverési Vállalat ezúttal először a Futura Rt. gyapjúosztályának vezetése mellett a Vigadó kistermében. Az aukción megjelent vitéz *Purgly* Emil m. kir. földművelésügyi miniszter is, aki nagy érdeklődéssel és figyelemmel kísérte az egyes tételek árverését. A vevőközönség ezidén is a szokott keretek között jelentkezett, akik első sorban a jól kezelt uradalmi fésűgyapjúk iránt érdeklődtek élénken, úgy hogy e minőségű tételek körül minden egyes esetben megfelelő versengés fejlődött ki. Az aukción kialakult árbázis teljes egészében igazolta az utóbbi időben fizetett belföldi árakat, csupán csak a legfinomabb minőségű posztgyapjúk iránt hiányzott a várt vételkedv, ami arra vezethető vissza, hogy a külföldi vevők az e minőségű gyapjúkra engedélyezett 50 százalékos valutáris könnyítést nem tartották kielégítőnek, mivel e mellett még mindig csak részben használhatták volna fel áruszállításból származó itteni pengőkövetelésüket. Árverés alá került összesen 5578 bál gyapjú, amiből elkelt 2458 bál és eladatlan maradt 3120 bál különféle minőségű gyapjú. Az egyes minőségektől fizetett átlagos árak a következők:

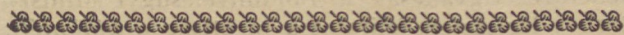
Finom posztgyapjú	P 1.32—2.—
Középfinom szövetyapjú	„ 0.95—1.25
Közép szövetyapjú	„ 0.92—1.07
Finom fésűgyapjú	„ 1.15—1.30
Középfinom fésűgyapjú	„ 0.92—1.20
Közép fésűgyapjú	„ 0.88—1.15
Hibás fésűgyapjú	„ 0.88
Cigája gyapjú	„ 0.90—1.—

A magyar parlagi baromfiak értékesítése. A Magyar Parlagi Baromfiakat Nemesítők Országos Szindikátusa, illetőleg annak központi vezetősége országos törzskönyvi kataszterében nyilvántartja a hazai magyar parlagi, magyar nemesített és erdélyi kopasznyakú tenyészeteket. Ajánlatos azért, hogy aki ilyen fajtájú tenyészállatokat és haszonállatokat akar venni, vagy eladni, az a már megindult nagy keresletre való tekintettel most tegye meg bejelentését és igénylését, a baromfi színének (fehér, sárga, vagy kendermagos), korának és nemének megjelölésével, a szindikátus központi vezetőségének a címére (Budapest 72. Postafiók 22.), ahol a kellő ellenőrzés mellett a bejelentéseket az érdeklődők és a szindikátusi tenyésztő tagok között teljesen díjtalanul közvetítik, ha levelükhöz válaszbélyeget melkélnek.

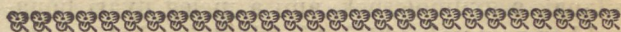
Gazdatársak!

Tömörüljetek
Egyesületeinkben

Gyümölcsstermelés.

Rovatvezető: *Velich István* ny. kertészeti főfelügyelő,
a Kamara mintagyümölcsösének vezetője.

Együnk magyar gyümölcsöt!

A váratlanul ránszakadt osztrák vámháború újból meggyőzött bennünket arról, hogy az emberiségből kivезett az évszázados kapcsolatokon nyugvó, barátságosan elmélyült jószomszédi viszony érzete. Ezt a visszas állapotot különösen súlyosan érzi a magyar nép, amely mezőgazdasági terményeinek feleslegével csak a külföldi piacokon tud boldogulni, mely piacok pedig ma — éppen a két legközvetlenebb szomszéd, a cseh és az osztrák elzárkózása miatt — számára elveszttek.

Azok az intézkedések, amelyekkel a kormányhatóságok, a Nemzeti Bank és a Kiviteli Intézet arra törekedtek, hogy az osztrák határzár következtében piacainkon visszamaradt zöldség- és gyümölcsmennyiségek más külföldi államokba, főként Németországba, Svájcba és Lengyelországba szállíttassanak, késedelem nélkül éreztették hatásukat. Így az osztrák vámsorompó lezárása gyümölcs- és zöldségtermékeink piaci árának kialakulásánál csak egészen mérsékelt éreztette kedvezőtlen hatását.

A vámháború kihatása azonban nemcsak a termelő és a kereskedő összefogásán, hanem egyúttal a fogyasztóközönség belátásán, fegyelmetségén és támogatásán dől el. Most, amikor a belföldi árak a fogyasztók szempontjából igen kedvezően alakulnak, a milliőkből összetevődő nagy fogyasztótömegnek is ismernie és tudnia kell azt a kötelességét, amellyel hazájának a gazdasági harcban tartozik. A gyorsan romló friss gyümölcsöt nem lehet elraktározni, mert az gyors fogyasztásra vár és ezért az ország jövője szempontjából nem felesleges az a figyelemztetés, hogy törekedjünk minél több friss gyümölcsöt és friss zöldséget fogyasztani és ebből az olcsó árúból most minél nagyobb mennyiséget téli eltartásra eltenni.

A külföldi államok: Franciaország, Olaszország, Németország, de főként az amerikai államok fejenkénti gyümölcsfogyasztása messze meghaladja a magyar lakosság gyümölcsfogyasztá-

„Anyarozsot“ veszünk

bármely mennyiségben P 5. — 5.50 árban.

Ajánlatok „Gyógynövény“ jeligére a Kamarához küldendők.

sát. Ez országok lakosságának napi étkezésében már évek óta egyre fokozottabb mértékben nyer szerepet a friss gyümölcs és friss zöldség. A külföldiek már reggelijök összeállításánál helyet biztosítanak a gyümölcsnek, ami a meleg nyári hónapokban nemcsak üdítőleg és frissítőleg hat az emberi szervezetre, hanem a legegészségesebb és a legfontosabb vitaminokban igen gazdag táplálék, ami a higiénikusan és észszerűen táplálkozó ember asztaláról sohasem hiányozhatik. A gyümölcs magas tápértékénél fogva mindig a legolcsóbb élelmiszer. A gyümölcs nem csemege, amely csak a jobb módúak asztalán szerepelhet. Át kell mennie a köztudatba annak a gondolatnak, hogy a gyümölcs a népélelmezés egyik igen fontos tényezője, amiből egészségének fenntartása érdekében mindenkinek minél többször és minél többet kell fogyasztani.

Az magyar—osztrák vámháború alkalmából, amikor önfegyelmizettségünkön és öntudatos magatartásunkon múlik, hogy a helyzet gyors és a magyar érdekeket szolgáló kibontakozásához hozzájáruljunk, egyetlen jelszóval fordulhatunk a magyar fogyasztóközönséghez: *Együnk magyar gyümölcsöt!*

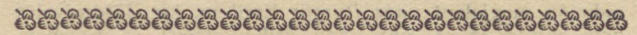
Belföldi gyümölcsfogyasztásunk öntudatos fel-fokozása fél győzelmet jelent minden vámháborúban!

Gyümölcstermelők figyelmébe. Az őszibarackot, hazánk e legértékesebb gyümölcsét, az ország különböző vidékein jó eredménnyel termesztik, de legnagyobb és egyik legrégebbi termesztőhelye a pestmegyei Nagytétény község. Valóságos őszibarackfaerdők borítják itt a lankás szőlőhegyeket, amelyek egész nyáron ontják a fenséges ízű, csodás nagyságú őszibarackokat. Az őszibarackfáknak azonban, mint minden nemes szervezetnek, sok növényi és rovarkártevője van. Rügyfakadástól lombhullásig kell ezek ellen nagy kitartással küzdeni, hogy a fa egész életterejét a pompás gyümölcs kifejllesztésére fordíthassa. Ez a küzdelem azonban csak akkor vezethet teljes eredményre, ha mindenki kivétel nélkül és egyidejűleg lát hozzá a védekezéshez. *A nagytétényi termesztők a napokban természetű egyesületet alakítottak*, hogy így tömörülve, az egységes védekezést valóra váltsák. Az egyesület gondoskodik a gyümölcsösök behatóbb ellenőrzéséről, olcsó védőszerek beszerzéséről, a kezdő termesztők szakoktatásáról és az őszibarack jobb értékesítéséről. Kívánatos volna, hogy az ország minden jelentősebb gyümölcstermesztő községében ilyen természetű egyesületek alakuljanak, mert csak jól megszervezett, összefogó munkával érhetjük el azt, hogy a magyar gyümölcs végre méltó helyet foglalhasson el a világpiacon.

EGYESÜLÉSBEN REJLIK AZ ERŐ!

A mezőgazdasági bizottságok munkája.

Rovatvezető: Kemény Szilárd főtitkár.

A jánoshalmi járási mezőgazdasági bizottság június hó 23-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy mozgalmat indít az iránt, hogy a *külföldre ne búzát szállítsunk ki, hanem lisztet*, hogy így a korpa és a vörösliszt-takarmányozási célokra — a gazdáknak visszamaradjon. Elhatározta továbbá a bizottság Hajdu Géza bizottsági tag indítványára, hogy a Földművelésügyi Minisztérium kerestessék meg az iránt, hogy az *állami nemesített búzavetőmag kiosztási akció keretébe a bánkúti 5-ös számú nemesített búza is bekapcsolassék*, miután a kiszállási uradalomban végzett kísérletek szerint ez a búza az összes nemesített búzák között a legnagyobb és legbiztosabb termést adja és ezenfelül igénytelen, mert a legsoványabb talajon is megterm és épen ezért főleg a kisgazdáknak felette ajánlatos a termelése. Mozgalmat indított továbbá a bizottság az irányban, hogy a *teherrendezés terjesztessék ki a be nem kebelezeett adósságokra is*, mert e kölcsönök felvétele óta minden mezőgazdasági termény ára olyan alacsonyra szállott alá, hogy ilyen árak mellett a gazdák fizetni nem tudnak. Végül mozgalmat indít a bizottság az iránt, hogy a *borfogasztási adó csökkentése*, amint azt a pénzügyminiszter kilátásba helyezte, ne újévtől kezdődjék, hanem az *idei szüret befejeztétől kezdve fogantassék*, továbbá, hogy a kaliforniai pajzstetű irtása érdekében ne csak a kereskedelemmel foglalkozó faiskolák vétessenek ellenőrzés alá, hanem az összes magán-faiskolák is, mert csak így remélhető, hogy e veszedelmes kártevőtől meg tudunk szabadulni.

A bácsbodrogvármegyei mezőgazdasági bizottság június hó 25-én tartott gyűléséből kifolyólag feliratot intézett a Földművelésügyi Miniszterhez az iránt, hogy a m. kir. Növénytermelési Hivatal által a múlt év őszén 11 gazdaságban létesített búza szaporító telepeken termelt nemesített búzáknak a kisgazdák körében leendő elterjesztését, továbbá az elfajzott burgonya és zab helyett megfelelő őszi rózsaburgonya-vetőgumó és nemesített zabvetőmag juttatását tegye lehetővé. Ugyancsak a Földművelésügyi Miniszterhez terjesztett feliratot a bizottság a *különféle gyümölcsvédelmi szerek olcsóbbá tétele* érdekében. Felírt a bizottság a Földművelésügyi Miniszterhez a végett is, hogy tekintettel a gyümölcsértékesítés nehézségeire, intézkedjék a miniszter az iránt, hogy a kis- és középbirtokosoknak legmegfelelőbb 1, 2 vagy 3 tűzhelyű, u. n. boszniai gyümölcsaszaló rajza, leírása és használati utasítása — plakátszerű kivitelben — minden községnek, tanyai iskolának és levante-egyesületnek

ingyen megküldessék. Elhatározta a bizottság, Kalcsovits János indítványára, hogy megkeresi a vármegye alispánját az iránt, hogy utasítsa a községi Elöljáróságokat arra, hogy a *járási mezőgazdasági bizottsági gyűlések alkalmával a vidéki bizottsági tagoknak a községi előfogatot díjtalanul bocássák rendelkezésükre*. Megkeresi a bizottság a mezőgazdasági Kamarát — Gugánovits Máté indítványára — az iránt, hogy az 1920. évi XVIII-ik t. c.-nek 31. szakaszában foglalt az a rendelkezés, amely szerint a Kamara ülésein egy éven át részt nem vevő tag a kamarai tagok sorából törlendő, valamint a 33. szakaszban foglalt az a rendelkezés, mely szerint a *közigazdaság és mezőgazdaság terén érdemeket szerzett és a Kamara területén lakó egyének kultagokul megválaszthatók* és az üléseken tanácskozási joggal bírnak, a *községi, járási és vármegyei mezőgazdasági bizottsági tagokra is kiterjesztessék*.

A *csanádpalotai járási mezőgazdasági bizottság* július hó 30-iki gyűléséből kifolyólag elhatározta, hogy mozgalmat indít az idejű rozsda és hőütés által okozott károkkal kapcsolatosan az iránt, hogy a *gazdák az állam megfelelő anyagi támogatásával láttassanak el olyan nemesített búzavetőmag-féleségekkel*, még pedig lehetőleg termelői felár nélkül, amelyek az idő viszontagságaival és a különféle elemi csapásokkal szemben ellenálló képességüket bebizonyították. Mozgalmat indít a bizottság az iránt is, hogy tekintettel a sertéspestis óriási mervű pusztításaira, tegye lehetővé a kormány, hogy a *sertéspestis elleni védőojsók a jelenleginél sokkal kevesebb költséggel legyenek foganosíthatók*, mert ellenkező esetben tartanunk kell a sertésállomány katasztrófális kipusztulásától. Szántó Mihály bizottsági tag indítványára elhatározta a bizottság, hogy az illetékes helyen lépéseket tesz az iránt, hogy az östermelő osztály részére hátralékos adó-tartozásaik kifizetésére legalább november hó elsejéig halasztás engedélyeztessék.

A *Makó városi mezőgazdasági bizottság* július hó 31-én tartott gyűléséből kifolyólag Nagy Ernő bizottsági tag indítványára elhatározta, hogy mozgalmat indít az iránt, hogy a *gazdáknak az 1932. évre folyósított termelési hitelek (zöldhitelek) 50 százalékának visszafizetésére egyévi halasztás engedélyeztessék* a jelenleg fennálló feltételek és módozatok mellett. Ugyancsak elhatározta a bizottság az illetékes helyen annak a kérelmezését, hogy az *arra tényleg rászorult gazdák adóhátralékának 50 százaléka kamatmentesen átvihető legyen a következő 1933. esztendőre*. — Szükségesnek tartaná a bizottság a cséplőgépek ellenőrzéséről oly értelmű miniszteri rendelet kiadását, mely szerint *ne csak a cséplőgép, hanem a cséplőszekevény is hivatalból vizsgáltsák meg évente a szemvesztesség tekintetében* és a nem megfelelőnek talált cséplőszekevények a haszná-

latból tiltassanak ki. Cseh János bizottsági tag indítványára lépéseket tesz a bizottság az illetékes helyen az iránt, hogy a *mezőgazdasági munkások részére*, akik az idejű rossz termés következtében nagyon rosszul kerestek, még az ősz beállta előtt megfelelő munkaalkalmak teremessenek, továbbá, hogy a gyenge búzatermesre való tekintettel rendelje el a kormány a *kenyérlisztnak megfelelő arányban rozsliszttel leendő keverését*. Ugyancsak elhatározta a bizottság, hogy eljár illetékes helyen az iránt, hogy a *sertésvész elleni szérum ára*, valamint a *műtrágyafélék ára* megfelelő kormányintézkedésekkel oly arányban lesz állítsassék, hogy azokat a gazdák igénybe is vehessék.

A *mezőkovácsházai járási mezőgazdasági bizottság* augusztus hó 3-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy mozgalmat indít az iránt, hogy az idejű rozsda és hőütés által okozott károkkal kapcsolatosan találjon módot a pénzügyminiszter arra, hogy az *azok a gazdák is megfelelő adóelengedésben részesüljenek* a szenvedett kár arányában, akik a pénzügyi kárbecslők megjelenése alkalmával termésüket a *szántóföldről már behordták*, valamint azok is, akik a remélt 9—10 q.-ás termés helyett csak 6 q. holdankénti termést kaptak.

A *hódmezővásárhelyi városi mezőgazdasági bizottságnak* a cséplőgépek ellenőrzésével kapcsolatos határbejárásáról szóló igen értékes és terjedelmesebb jelentését, miután az kissé elkésve jutott kezeinkhez, lapunk legközelebbi számában fogjuk közreadni.

Tanyai Élet.

Rovatvezető: Dr. Gesztelyi Nagy László igazgató.

—————

Az alföldi falukról.

Irta: Kallivoda Andor.

Az Alföld nagy határainak sorát intező városok és községek lassan belátták a tanyai állapotok nyomorúságainak tarthatatlan voltát s szórványosan, — sűrűn megszállt vidékeken. — tanyai iskolákat létesítettek. A tanyák rohamosan, az iskolák ellenben lassan szaporodtak, s így az írástudatlanok száma egyre növekedett. A tanyák általános közigazgatása, lelki és testi szükségleteinek közellátása egyre nagyobb és nehezebben megoldható feladatok elé állította az egyes községeket. A tanyai adófizető közönség gazdálkodásának előmozdítása érdekében, közegészségi és legelemibb kulturális igényei kielégítése iránt mozgalmat indított.

A tanyák sorsát intező hatóságok megmozdultak. Elsősorban a tanyai iskolákat szaporították. A sűrűbben lakott tanyák központjaiban kézi gyógytárral ellátott tisztí orvosi állomáso-

kat szerveztek, gondoskodtak kiképzett hatósági szülésznőkről. A nagyterjedelmű orvosi kerületek területén rendelő állomásokat, trachomavizsgáló és kezelő központokat rendeztek be, ahol a tisztí orvos előre meghatározott időben jelent meg. — Előbb marhalevelek kiállítására, később anyakönyvek vezetésére egyes tanyai tanítókat képeztettek ki és alkalmaztak. A népesebb helyeken épült egy-egy templom és plébánia.

Az ügyforgalom emelkedése szükségessé tette, hogy a közigazgatási teendők végzését — mivel ez a tanítókat tulságosan megterhelte — közigazgatási kirendelt tisztviselőkre bízzák. A közlekedés érdekében az utak teljesen járhatlan részeit ősi divat szerint „sárta — sarat“ és néhány át-eresz, vagy híd, töltés, stb.-vel némileg járhatóvá tették.

Akadtt olyan hely is, ahol a közadókat a külterületen szedték be. Egyik lovairól híres város a tanyákon egy fedezett állomást is létesített. Egy nagyhatárú város az igazságügyi kormányzatnál kieszközölte, hogy a kir. járásbíróság a tanyai központba szállott ki a tanyai lakosság ügyeinek tárgyalására. Ma már postaügynökségek is vannak a tanyákon.

Ezek az intézmények az ősi, teljesen elhagyott állapottal szemben nagy haladást jelentenek; a tanyai életet többé-kevésbé elviselhetőbbé teszik ugyan, de bármennyire fejlődnek is, a faluba való tömörülés kulturális előnyeit elérni nem fogják soha. A tanyarendszer hívei kizárólag a gazdaság boldogulása és a föld jövedelmezősége szemszögéből nézik és állapítják meg a tanyarendszer utolérhetetlen előnyeit.

A Köztelek 1929. január 24-iki számában „A tanyáé a jövő“ című cikk a tanyai gazdálkodás és egy tagosítatlan község határában folyó gazdálkodás menete között von párhuzamot. A gazdálkodás technikájának ok- és célszerűsége a tanyán és egy tagosítatlan község határában össze sem hasonlítható. Szerény véleményem szerint tagosítatlan határnak, — ott, ahol a talajviszonyok azt csak némileg is megengedik — már régen nem volna szabad lenni. Épen a tagosítás teszi lehetővé a nagyobb birtokok tulajdonosainak a tanyák építésének lehetőségét és a legcélravezetőbb egyéni gazdálkodás folytatását.

A falukba való tömörülés hívei nem ellenségei a tanyáknak, azoknak a lelkében nem él az összes tanyák földig való lerombolásának az eszményképe. A birtokoknak bizonyos nagysága, a falutól való bizonyos távolsága magával hozza a tanyának a gazdaság technikája érdekében való létesülését. Minden földművelő magyar lélek leg-
hőbb vágyakozásának tárgya: egy szép tanya! Sajnos, ez az érzés a magyar lélekben annyira túlteng, hogy a magyar kisiparos, kereskedő és egyéb foglalkozású egyén, ha szorgalmával kis tőkét szerez, első dolga azon legalább kis szőlőt

venni, ahelyett, hogy a tőkét ipara fejlesztésére fordítaná. Ez egyik rákfenéje a magyar kisiparnak.

A tanyáknak, mint a gazdaság technikáját szolgáló berendezéseknek örök életűeknek kell lenniök. A falukba való tömörülés híveinek fő-
óhaja, hogy a tagosítások végrehajtásával men-
nél több jobbsorsra érdemes magyar föld szabaduljon fel a nyomásos gazdaság békőiből, hogy a messzebb fekvő, nagyobb terjedelmű tagok birtokosai szép, széltől védett, szőlővel és gyümölcsösökkel övezett, tornácos tanyákon gazdálkodva, munkálkodhassanak családjuk és a magyar nép talpraállása és megerősödése érdekében mindaddig, míg a nemzetfenntartó munkában kifáradva átadják az eke szarvát a faluban lakó nagyszülők gondozása alatt tanult, a polgári közös élet iránt is érzékkel bíró fiaiknak; a fáradt, öreg pár pedig berendezkedik a korszerű unoka nevelésének fontos munkájára a falubeli házban.

A tanyákon nevelődött egyén lelkében a köz iránt való érzés, a faji szoros összetartozandóság kötelezettsége csak embrionális állapotban szunynyad; az igazi hazaszeretet pedig a szomszédos mesgyn túl csak homályos ködkép alakjáig van kifejlődve.

A telivér tanyai előtt a köz fogalma személyre nézve csak rosszat jelent. Ez szedi az adókat, ez kényszeríti őt sok-sok törvényével és rendeletével a közrend megtartására, melyekben az ő egyoldalú lelki berendezkedése az ő egyéni érdekeinek akadályozóját látja. Viszont a köztől vár mindent, ami őt határtalan szerzési vágyában elősegítené, holott ő maga a tanya határában túl a köz érdekében egy kapavágásra sem igen hajlandó.

Nagymagyarország összes népfajai között a köz és a törvények iránt való feltétlen tisztelet, a fajbéli összetartozandóság érzése, az általános műveltség, a józanság, a legmesszebbmenő takarékoság és a tiszta keresztény erkölcs az erdélyi százokban volt legerősebben kifejlődve.

A fajukhoz tartozó papok és tanítók nem tekintették tanításukat a kötelező iskolai évek eltelte után befejezettnek, hanem állandó lelki vezetői, irányítói és műveltség-terjesztői maradtak a népnek. Az asszony-egyesületnek — rendszerint a papnék vezetése alatt — a szorosan vett asszonyi teendők ügykörébe tartozók fejlesztése és irányítása volt a hivatása.

Hogy ez a maroknyi népfaj mily magasan áll a műveltség és a lelki kiegyensúlyozottság tekintetében a Magyar Korona többi népfajai felett, azt a közöttük élt és elfogulatlanul bíráló színmagyarok is némi irigységgel voltak kénytelenek megállapítani. De nem is laktak tanyán soha! Ez a magasabb kipallérozottság kizárólag a faluban való megtelepültség eredményének tudható be. (Folytatása következik.)

A tanyavilág egészségvédelme és a tanítói kar.

Irta dr. vitéz Bogdány György.

A „Magyar Róna“ 1932. május 15-iki (7.) számában főbb vonásokban vázoltam a tanyavilág egészségügyi problémáit és igyekeztem megjelölni azokat a módozatokat, amelyek igénybevételével a legsürgősebb követelményeknek eleget tehetnénk.

A tanyavilág kultúrebereinek, a tanítóknak önzetlen és hazafias gondolkodására jellemző, hogy a cikk megjelenése után többen felkerestek és felajánlották munkájukat a tanyavilág egészségvédelmének érdekében.

Mint előbbi cikkemben kifejtettem, a tanyai tanítók szerepe és munkássága két kérdésben nélkülözhetetlen: 1. az első segélynyújtásnak és 2. a lakosság felvilágosításának, kioktatásának kérdésében.

A tanítókra vár, hogy a mai nehéz és mostoha viszonyok közt a tanyai mentőszolgálat alapjait megvessék s amíg más mód nem kínálkozik, a községi és körorvosok közreműködésével a tanyai lakosság egészségügyi nevelését végezzék.

A tanyai tanítók ma már úgyis a tanyavilág tanácsadói, vezetői, szükséges tehát, hogy átvegyék azt a szerepet is, amely a nép és a közegészségügy őrei közt a szorosabb kapcsolatot létrehozza.

Az aratási és cséplési munkálatok most minden embert a tanyákra szólítanak. Megindul a munka a mindennapiért: a kenyérért; kisebb-nagyobb balesetek, sérülések érik a dolgozókat. Ebben az időben van a tanyaiaknak igazán szükségük arra, hogy a bajukban hozzáértő ember álljon a segítségükre.

A több oldalról megnyilvánult érdeklődés arra késztet, hogy az első segélynyújtás teendőivel és az egészségügyi propaganda kérdésével részletesebben foglalkozzam.

Első segélynyújtás.

A tanyai életben előforduló balesetek többnyire *sérülések*. Ritkábban előfordulók: a nap-szúrás, ájulás és mérgezések.

A sérülések neme sokféle. Az egyszerű zúzdástól, a súlyosabb csonttörésekig előfordul minden. A sebzéseket az teszi súlyosabbakká, hogy többnyire fertőzöttek. A mérgezések közül aratás idején főleg az Alföldön a leggyakoribb a beléndekmérgezés. A beléndek vesealakú magvait szokták a magukra hagyott gyermekek lenyelni s ezek atropin-tartalma okozza a mérgezést.

Az első segélyt nyújtó tanítónak főleg a sebellátás körébe tartozó teendőket kell elsajátítani és a legsürgősebb kötőanyagokkal magát felszerelni. A teendők: kötözés, vérzéscsillapítás és esetleges csonttörések ellátása. Az első segélynyújtáshoz szükséges felszerelésnél nem vehető figyelembe a cséplőgépek mentőszekrényének fel-

szerezése, mert az már kissé elavult. Az illetékes minisztériumban most van kidolgozás alatt a tervezet, amely korszerűbb és célszerűbb felszerelést fog előírni.

A tanyai tanítóknak kötőanyagokkal és a leg-sürgősebb gyógyszerekkel való ellátását lehetővé kell tenni. Míg erre vonatkozólag egységes eljárás honosulna, a községi orvosoknak kell közbenjárniok, hogy a kötszerkiutalás megtörténjék.

A leventéknek és cserkészeknek kötszerellátását a gyógyszerészek jóvoltából sikerült úgy megoldanom, hogy kissé sérült kötszeresomagokat, amelyeket a gyógyszerészek kiselejtettek, újracsomagoltam és gőzfertőtlenítőben újra fertőtlenítettem. Ezek a célnak teljesen megfelelnek.

Remélem, hogy ilyen módon néhány hónapban belül a körzetembe tartozó összes tanítókat a legsürgősebb kötszerrel el tudom látni.

A tanítóknak az első segélynyújtásban való alaposabb kiképzését pedig a *saját kérelmükre* az összejövetelükön és tantestületi üléseik keretén belül fogom elvégezni. Ezzel is bizonyítani kívánom, hogy a tanítói kar odaadása és önzetlen viselkedése az orvosi munkát mennyire megkönnyíti.

A tanítói karnak az első segélynyújtásban való felhasználása annál is inkább indokolt, mert valamennyien tisztában vannak az egészségügyi alapismeretekkel és az emberi szervezet működésével. A balesetek tüneteiből könnyen megállapíthatják a szükséges teendőket s nem fogják célszerűtlen és hozzá nem értő beavatkozásukkal a balesetet szenvedett baját tetézni.

Hangoztatnunk kell azonban, hogy az orvosok munkáját bízzuk az orvosra, mert az első segélyt nyújtó tevékenysége *csakis arra* szorítkozik, hogy az orvos megérkezéig, vagy a sérült elszállításáig a legsürgősebb és sokszor életmentő első segítséget nyújtsa.

Bízom abban, hogy a tanyai tanítók a magukévá teszik a tanyai mentőszolgálat megszervezésének gondolatát s mindazok, akik annyira a szívükön viselik a mezőgazdák és tanyai lakosság érdekeit, ebben a munkájukban támogatni fogják őket.

Az egészségügyi propaganda kérdésével szintén csak a tanyai tanítók szempontjából akarok foglalkozni. Ma — sajnos — a közegészségügyet érintő népszerű előadások szünetelnek. A rádió mintegy féltéve nem tart olyan egészségügyi előadásokat, amelyek a vidéki, főleg a tanyai lakosság felvilágosítását szolgálnák.

A napokban kaptam egy tanyai tanító beszámolóját, amelyben élesen megvilágítja a tanyavilág egészségügyi anomáliáit és jellemző adatokat közöl a kuruzslás terjedéséről. Adatait azért közli, hogy a mezőgazdasági munka megszüntének idejére tervezetet készítek az egészségügyi felvilágosítás és kioktatás menetéről.

A tanyai lakosság egészségügyi nevelésénél eszközeink a legegyszerűbbek és a legérthetőb-

bek legyenek. Ne feledjük el, hogy hagyományokban gyökerező, erős meggyőződéssel kell megbirkoznunk s csak az életből merített, megtörtént eseményekkel támogathatjuk a nép előtt még idegen tanokat. A munkánk programját a köznapi élet szabja meg. Kezdjük legelőször azon, ami a legszembeötlőbb s fokozatosan igyekezzünk elvontabb területekre vezetni hallgatóinkat. Nem szabad érzékenységüket megbántani, mert — ismétlem — a nép ismerethiánya nem mindig az ő bűne, hanem azoké, akik nem igyekeztek a lelki életéhez közelebb férkőzni.

A nevelés és oktatás kiindulópontja a tisztaság és köztisztaság követelményeinek ismertetéséből indulhat ki. A célszerű és egészséges életmód ismertetése mellett meg kell emlékezni a lakás, fűtés, világítás, szellőztetés, a jó ivóvíz és az egészséget befolyásoló körülmények fontosságáról. Ismertetni kell a fertőző és népbetegségeket, a fertőzés létrejöttének körülményeit, hiszen az elmaradottabb vidéki ember még ma se hisz egyes betegségek fertőző voltában. Tudjuk jól, hogy sok gazda-ember a betegsége okát vagy abban látja, hogy megfázott, — vagy hogy nagyot emelt. Ha valaki a fertőző betegségek ragályos voltát igyekszik bizonyítani, a válasz *„Hát akkor kitől kapta meg az első?”*

Az általános higiénikus kérdések mellett az egyes gyakoribb betegségekről ismertetése is fontos volna. Fontos a sebkezelések körül tapasztalt káros eljárások (pókháló, agyag, levél, szappanos kovász, falról kapart mész) veszélyes voltának megmagyarázása.

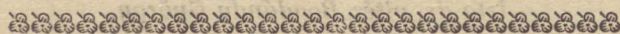
Az egészségügyi propaganda célkitűzéseit nem lehet sematizálni, mert vidékenként más és más az, amivel elsősorban foglalkoznunk kell. Aki a néppel foglalkozik, a titkaiba bepillantást nyer és hamar rájön az orvoslandó bajokra. A tanítóság pedig az őszintén fecsegő gyermekek útján megtudja a szülők felfogását és az abban rejlő tévhitet.

Nem tartozik az egészségügyi propaganda körébe a munkaadó és alkalmazott egymáshoz való viszonyának és betegség esetén egymással szemben fennálló kötelezettségének ismertetése, de a tapasztalataim alapján meg kell állapítanom, hogy ezen a téren a gazdaközönség teljesen tájékozatlan. Az Országos Gazdasági Munkáspénztár díjait a gazdák szorgalmasan befizetik, de hogy milyen körülmények közt, mikor és hogyan vegyék igénybe a nyújtandó kedvezményeket, nem tudják. Azt se tudja a gazdaközönség, hogy a cseléd betegsége esetén meddig terjed a munkaadó kötelezettsége. Ezen a téren még sokat kell tennünk és alapos munkát kell végeznünk.

Ha a tanítók szabad idejüket az egészségügy szolgálatába állítják, sokat segíthetnek azokon a dolgos, becsületes, magyar embereken, akik elszigeteltségükben sokszor a téves felfogásoknak, vagy a kuruzslóknak lesznek áldozataivá.

Adóügyek.

Rovatvezető: *Obitz Gyula* szakelőadó.

Az állampolgár és a közteher.

Allandóan halljuk a panaszokat, hogy mennyire sokféle és nagy összegű közteher nyomja ma az állampolgárok vállát. Tele van mindenki adatokkal, pedig igen kevesen tudják valójában annak a rendkívüli nagy köztehernek a méreteit, amely ma egy adózó polgárra nehezedik. A pénzügyminiszter a napokban tette közzé jelentését az 1929—31. év adózási viszonyairól. Ebben aztán valósággal szomorú adatokat találhatunk.

Hogy hányféle adót kell fizetni a szegény adófizetőnek, azt nagy vonásokban az alábbiakban közöljük. *Egyenes adók:* földadó, házadó, kereseti adók, társulati adó, jövedelmi adó, vagyoadó, alkalmazottak különadója, szükségadó, rokkantellátási adó, betegápolási pótdó, gépjárművek közötti adója, vármegyei és községi pótdó, utadó, közmunkaváltság, kereskedelmi és iparkamarai illeték, mezőgazdasági kamarai illeték, vízszabályozási járulék, egyházi adó és felekezeti iskolai adók, ehadó, tűzrendészeti díj, kéményseprési díj, házbérfillér, járdaadó, hegyi és mezőöri díj, legelőbér, köztisztasági járulék, vízdíj, csatornajárulék, útfenntartási díj, hegyközségi adó és egyéb közterhek.

Az egyenes adókból 1931-ben egy lakosra összesen 53.17 P. esett. Legsúlyosabb a vármegyei és községi pótdó, az fejenként 9.13, utána a házadó 7.96 P., a jövedelemadó 4.17 P., a földadó 3 P 36 fillér. *A mezőgazdasági kamarai illeték 8 fillér, az iparkamarai illeték 15 fillér.* A mezőgazdasági kamarai illeték 1931. évi összterhe az egész országra 698.000 pengő, a kereskedelmi és iparkamarai illeték 1,284.000 pengő.

Ezekhez járulnak a *forgalmi adó* s a fényüzési adó, továbbá a fogyasztási adók, mint a szeszdó, söradó, cukoradó, ásvány-olajadó, gyújtószeradó, szivarkahüvely- és szivarka-adó, bor-, hús- és egyéb fogyasztási adók, italmérési illeték, mesterséges édesítő szerek és osztálysorsjáték adója, majd jönnek az *illetékek:* vagyonátruházási, okirati, törvénykezési és közigazgatási illetékek. Fuvarozási és egyéb illetékek. Értékpapír-forgalmi adó és egyéb tárcabevételek. Azután jönnek a *vámok:* a behozatali, út, híd és egyéb vámok, a *jövedékek:* dohányjövedék és sójövedék, aztán az Országos Társadalombiztosító és a Magánalkalmazottak Biztosítójának a járuléka.

Amint említettük, legsúlyosabbak a *helyhatóságok által szedett u. n. vegyes adók*, amelyek

fejenként, mint említettük, 9 P 13 fillért tettek ki 1931-ben. Ezek, a már említettek kivül, még a következők: inségadó, telekértékemelkedési adó, szemékihordási díj, járdaadó, járdaépítési járuléu és kövezési járulék. Éjjelióri fizetés, községi levélhordó, községi szolga, községi szülésznő, községi kovács fizetése, irodafűtés, jegyzői és orvosi laképítési járulék, közigazgatási költség, községi tartalékalap, közvilágítási díj, villanyvilágítási hozzájárulás. Közlekedési adó, dűlőúti járulék, hídalap és hídadó, közerő váltság, útszakasz átkelési járulék, vármegyei útépitési hozzájárulás, árok- és pataktisztogatási adó, községi vízszabályozás, körtöltési járulék, öntözési díj. Birtokrendezési járulék, betétszerkesztési költség, kataszteri felmérési költség. Legelőtársulati járulék, tenyészállat beszerzési és fenntartási, gazdasági adó, községi pásztor fizetése. Erdőkezelési díj, úrbéri, illetőleg közbirtokossági járulék. Ásványvíz- és szikvízadó. Egyházi célokra fizetett községi adó. Iskolaépítési és fenntartási járulék, ipariskolai adó, iskolánkivüli népművelési adó, testnevelési alapjárulék. Elfogati díj, hászámtáblák ára, idegenforgalmi járulék. Vigalmi adó, városi bélyegilleték, adóbehajtási illeték. Ipardíj, helypénz, fedeztetési díj, doboltatási, hirdetési díj, anyakönyvikivonati díj, vágóhídi és húszemledíj, marhalevélkezelési díj, mérlegelési és hitelesítési díj, települési díj, hatósági építési és lakhatási engedélydíj, sírhely-, vásárdíjak, homok- és kőbányadíj, parthasználati díj, fürdődíj.

Érdekes tallózni ebben a hatalmas, nagy munkában. Például a vagyonadó-alapoknak vagyontárgy szerinti megoszlása 1931-ben 8 részre oszlik, ebből van elsőfokú kivetés, azután van II. fokú megállapítás s az utóbbi az érvényes. A II. fokú megállapítás szerint csak a mezőgazdaságt ingatlan és a mezőgazdasági üzemtökének az adóalapja emelkedett, a többi mind csökkent. Csökkent a házbirtok, az ipari üzem üzemi tőkéje, a kereskedelmi üzlet, a bánya- és kohóüzem üzemi tőkéje, mint adóalap. Szóval a mezőgazdaság adóalapja minden revízió alkalmával felemeltetik, a többié pedig csak csökken.

Érdekes az is, hogy míg a söradót önállóan mutatja ki e statisztika, addig a boradót a hús- és egyéb fogyasztási adókkal együtt mutatja ki, hogy ne legyen könnyen szemlélhető, hogy milyen adót fizet a bortermelő.

Azok az adók, amelyek az útfenntartást volnának hivatva szolgálni, olyan jelentékenyek, hogy abból minden évben lehetne egypár száz kilométer utat kiépíteni. Sajnos, eladminisztrálódik ennek igen nagy része. Az e célt szolgáló adók 1931-ben: az útdadó 12,083.000 P, közmunkaváltság 13,935.000 P., és gépjárművek közúti adója 4,415.000 P., tehát több, mint 30 millió pengő. Érdekes az is, hogy ebadóból 1931-ben több, mint 21 millió pengő folyt be és mégis a

vadászok a tanyák kóbor ebeit, ha azok nem is kóborolnak, csak a tanyák körül ugatják meg a vadászokat, szemrebbenés nélkül lelövik. Pedig az ebadóból befolyt jövedelem lényegesen felülmúlja a vadászati haszonbérékből és a vadak értékesítéséből befolyó összegeket.

Azt is megemlíthetjük, hogy 1931-ben jég-eső, árvíz, tűz, növényi betegségek, rovarkárok, fagy, szárazság, földárja, rozsda, burgonyavész, hőütés, szőlőtetű, filoxera, stb. címen elengedett és leírt földadó egész összege 1,623.000 P., — olyan csekély, hogy szinte csak mosolyogni lehet rajta.

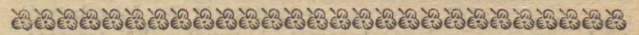
Általában az, aki érdeklődik ezek után a néhez problémák után, e könyvet nagy élvezettel olvashatja.

Végezetül egy nagyon érdekes statisztikát közlünk, amely megmutatja, hogy a földbirtokosok és földbérlők állami egyenes adó terhe 62.7 millió, a házbirtokosok adóterhe 119.7 millió, (ennek is több, mint fele földbirtokos és bérlő), az iparosoké 18 millió, a kereskedőké 15 millió, az alkalmazottaké 53.9 millió pengő.

Igy néz ki a mi adóéletünk. Azok, akik még szeretnek olvasgatni, nézegessék ennek a közleménynek az adatait s aztán kezüket ökölbe szorítva, határozzák el, hogy az eddiginél is fokozottabb erővel dolgoznak a Hazának és önmaguknak.

— Ipszilon. —

Biztosítás

A mezőgazdasági termények biztosítása.

Tekintettel a gazdatársadalom jelenlegi néhez helyzetére, hatványozott mértékű fontosságot kell tulajdonítanunk annak, hogy a gazdák mezőgazdasági terményeiket és általában véve a tulajdonukat képező ingó és ingatlan vagyonukat elemi károk ellen biztosítsák, mert váratlanul bekövetkező tűzkár esetén, amennyiben azok nincsenek biztosítva, egész vagyonukat elveszíthetik. Különösen most, a forró nyár idején elegendő egy könnyelműen eldobott gyufa, vagy egy pipából kipattanó szikra ahhoz, hogy egyik-másik gazda egész esztendei veritékes munkájának gyümölcse pillanatok alatt a lángok martaléka legyen.

Ki fogja ezeket pótolni? Hogyan fog az ilyen adót fizetni és egyéb fizetési kötelezettségeinek eleget tenni? E kérdésre csak azzal az egy szóval válaszolhatunk, hogy *sehogyan!*

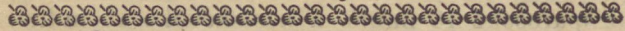
Ezzel természetesen csak a vagyontalan kol-dúsok száma növekedik, a nemzeti vagyon pusztul és az ország szegényedik, pedig egy kis előre-látással, csekély áldozattal elő lehetett volna teremteni a biztosításért fizetendő összeget, mely

esetben, ha a tűz esetleg el is pusztítja a termést, vagy házat, annak értéke a biztosítás révén megtérül s lesz miből a köztartozásokat kifizetni, a megélhetési szükségleteket beszerezni és a megsemmisült épületet vagy ingóságot pótolni.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete az a biztosító intézet, mely a biztosított tagjainak minden tekintetben a legmesszebbmenő előnyöket tudja nyújtani a szövetkezésben rejlő előnyök kihasználásával. Forduljon tehát minden gazda mindenféle biztosítási kérdésben teljes bizalommal a Kamaránkkal együtt dolgozó Gazdák Biztosító Szövetkezete kecskeméti Vezérképviselőéhez, ahol szakszerű felvilágosítást kaphat mindenki arra vonatkozólag, hogy hol és mi módon biztosítson, hogy abból kifolyólag haszna is legyen és gondtalanul hajthassa fejét esténként nyugalomra.

Közgazdaság.

Rovatvezető: *Obitz Gyula* szakelőadó.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara 1931. évi jelentése három részre tagozódik: az első rész általánosságban a világgazdasági helyzet és ennek keretében a magyar közgazdasági élet alakulását ismerteti. A második rész a kerület közgazdasági viszonyait vizsgálja. A harmadik rész magának a kamarának az 1931. évben kifejtett működését vizsgálja. A jelentés hű tükörképe az általános gazdasági helyzetnek és annak a fokozatos leromlásnak, amelyen az egész gazdasági élet a múlt évben átment. Különleges helyzeténél fogva a szegedi kamara jelentése ennek megfelelő részletességgel számol be a kerület két fontos mezőgazdasági terménye, a szegedi paprika és a makói hagyma termeléséről és forgalmáról. Azok a nagy ingadozások, amelyek ennél a két terménynél évről évre tapasztalhatók, arra engednek következtetni, hogy az értékesítés megszervezése körül kell keresnünk a bajok forrását. Leplezetlenül mutat rá a kamara jelentésében arra a körülményre, hogy főleg a kiskereskedők és kisiparosok körében fokozódó elégedetlenség tapasztalható. Egyértelműen kívánják a hitelkérdés rendezését, a kisipari hitelszervezet decentralizálását, a terhes hitelfeltételek enyhítését és munkaalkalmak teremtését. A jelentés külön megemlíkezi a kamarai kerülethez tartozó egyes városok és nagyobb községek — Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Szentes, Csongrád, Békéscsaba, Gyula, Szarvas Baja, stb. — viszonyairól. Szövegrészében számos statisztikai táblázat is van, melyek számszerűleg is illusztrálják a kerület termelési, forgalmi és egyéb gazdasági viszonyait.

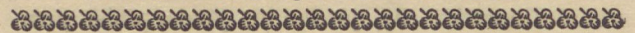
Magpiaci jelentés.

Budapest, 1932. augusztus 4.

Bíborberemeg: A külföldi kereslet megcsappant, vetők ezidőszere nem jelentkeznek és bár a készletek nem számottevők, ára csökkent. *Fehérhere:* A termés úgy mennyiségileg, mint minőségileg határozottan jó, a külföldi érdeklődés gyenge. *Szöszösbükköny:* A kínálat folyton élénkebb lesz, de az északi államok versenye miatt nehéz az elhelyezési lehetőség, ugyanez áll fokozott mértékben *ősi borsónál*. Őszi vetésű takarmánynövények magva iránt már némi érdeklődés mutatkozik, mostani vetésre *muharmagot*, *tarlórépamagot*, *mustárt*, *kölest* még keresnek. A budapesti árú- és értéktörzse hivatalos jegyzései 100 kilónként, nyersáruért, budapesti paritásban: bíborhere 44—48, kék mák 64—66, viktorias borsó 20—21.50 pengő.

Törvények, rendeletek.

Rovatvezető: *Obitz Gyula* kamarai szakelőadó.

Haladék az elemi károk bejelentésére. Az ideai nagymérvű károkkal kapcsolatosan, amik a rozsdas és a hőítés fellépése folytán a gazdák búzatermését érték, a mezőgazdasági kamarák és a többi gazdatársadalmi érdekképviselői szervek közbenjárása folytán a m. kir. pénzügyminiszter utasította a m. kir. pénzügyigazgatóságokat arra vonatkozólag, hogy ha az érdekeltektől birtokos a rozsdas által okozott kárát a törvényes határidőhöz képest elkésletten, vagyis nem a termés letakarítása idejének kezdetét megelőzőleg legalább 15 nappal, hanem később, de legfeljebb olyan időpontban jelentette be, hogy a kár még a károsult földrészleten meg volt becsülhető, ezt a bejelentést kellő határidőben beadott bejelentésnek tekintés és az érdekeltektől elkésés címén ne utasítsák el.

A búza- és rozskivitel korlátozása. Idei kenyérmagtermésünk mennyiségének a még pár hét előtt is biztos várható kilátásokkal szemben való erős és sajnálatos csökkenése miatt, valamint vállalt, illetve tárgyalás alatt álló külföldi kiviteli kötelezettségeink teljesítésének biztosítása érdekében a kormány 4080. M. E. számú rendeletével kimondta, hogy folyó évi július hó 23-ától kezdve búzát, tönkölyt, rozst és kétszerest csakis a kereskedelemügyi miniszternek a földművelésügyi és pénzügyi miniszterekkel egyetértőleg kiadandó külön engedélye alapján szabad vámkülföldre kivinni. Ez a kiviteli korlátozás azonban nem vonatkozott azokra a gabonaküldeményekre, amelyek a vonatkozó szállítási okmányok tanúsága szerint valamely nyilvános szállítási vállalatnál folyó hó 22-én éjfélig közvetlenül külföldi rendeltetéssel feladattak, amely küldemények ennél fogva engedély nélkül voltak még kibocsáthatók a határon.

A lisztkezelő szerek használatának eltiltása. Mint emlékeztető, a földművelésügyi miniszter folyó évi január 22-én 46.200. sz. alatt rendeletet adott ki, amely eltiltotta a különféle lisztkészleteknek halványítólag is ható vegyszerekkel, vagy eljárásokkal való kezelését. Ennek a rendeletnek eredetileg már folyó évi április 1-én életbe kellett volna lépnie, azonban a földművelésügyi miniszter a már előzőleg ilyen szerekkel kezelt lisztkészletek értékesítésének lehetővé tétele céljából az életbeléptetés határnapját augusztus hó 1-ére tolt ki. Most a 84.343. sz. földművelésügyi miniszteri rendelet megállapítja, hogy augusztus hó 1-től kezdődőleg a szóbanforgó lisztkezelő szerek használata tilos, illetve az úgynevezett „vegyszerezett” lisztet az ország területén forgalomba hozni és emberi táplálkozás céljára szánt termékekkel feldolgozni tilos. Ennél fogva a földművelésügyi miniszter felhívta valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a törvényhatóságuk területén levő liszt előállításával és kezelésével foglalkozó vállalatokat, illetve azokat a készületeket, amelyek a lisztnek tilalmazott szerekkel vagy eljárásokkal való kezelésére szolgálnak, folyó évi augusztus hó 1-ére szereljék le.

A rozsdakárok bejelentése. Ismeretes, hogy milyen erővel lépett fel az idén közvetlenül aratás előtt a gabonarozsda, amely, sajnos, búzavetéseinkben az ugyancsak aratás előtt bekövetkezett nagy hősséggel összefogva igen nagy károkat okozott s a legkiválóbb búzaféleségek minőségét is erősen lerontotta. Ez az elemi csapás, amely a búzaértékesítésnél elérhető jóval alacsonyabb árak miatt érzékeny kárt okoz a gazdáknak, jogot ad adóelengedés kérelmezésére. Ámde a vonatkozó szabályok szerint rozsdakár esetén az adóelengedés iránti kérelmet legkésőbb a

gabona betakarítása előtti 15-ik napon kell benyújtani. Az idei év kivételes viszonyai e szabály megtartását nem tették lehetővé, mert a rozsdakárok szinte közvetlenül, 5—8 nappal az aratás előtt léptek fel. E rendkívüli helyzetre való tekintettel az országos mezőgazdasági érdekképviseleti testületek felterjesztés útján arra kérték a pénzügyminisztert, hogy az idei rendkívüli helyzetre való tekintettel vegye figyelembe az említett előirászerű határidőn túl benyújtott adóelengedési kérelmeket is. A pénzügyminiszter — méltányolva e kérelem megokoltságát — körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben arra hívta azokat fel, hogy az elkésetten, de legfeljebb olyan időpontban történt kárbejelentést, amikor még a kárt a pénzügyi hatóságnak módjában állott a károsult földjén megbecsülni, tekintsék kellő határidőben beadott bejelentésnek és késedelem címén nincs helye az érdekeltek ilyen természetű kérelmei elutasításának.

A himlő elleni védőoltás díjai. A belügyminiszter a himlő elleni védőoltásnak eddigi 14 fillérben megszabott díját visszamenő, 1932. évi január 1-től kezdődő hatállyal himlőoltásonként, vagy újraoltásonként 10 fillérben állapította meg.

Gazdasszony.

Rovatvezető: Özv. dr. Kovács Józsefné.

Kedves Olvasóink minden hozzánk intézett kérdésére és érdeklődésére készséggel megadja a feleletet a rovatvezető.

A tej kezeléséről.

A tej olyan fontos és nélkülözhetetlen tápanyagunk, hogy annak a kezelésére nagy gondot kell fordítanunk. Nem elég az, hogy jó, teljes tejet fejjünk vagy vásároljunk, hanem ügyelnünk kell arra is, hogy a jó tejet gondatlan kezeléssel el ne rontsuk.

A nyers, pasztörözellen tejet felhasználás előtt forraljuk fel. A forralásnak az a célja, hogy a tej édes, romlatlan és tartós maradjon, s hogy a benne levő élőcsirákat ártalmatlanná tegyük. A tejet 3 percig forraljuk s azután teljesen hűtsük le. A teljes és gyors lehűtésnek is az a célja, hogy a tej minél tovább élvezhetőbb maradjon. Az azonnali, gyors, mély lehűtésre legjobb, ha jég közé állítjuk a tejet, de lehet letenni a hideg pincébe, vagy leereszteni a mély kútba. Ha másképpen nem lehet, akkor hideg vízzel telt edénybe állítsuk a tejjel telt edényt s addig cseréljük rajta a hideg vizet, amíg a tej teljesen le nem hűlt. Ha így kezeljük a tejet, akkor friss és hibátlan marad.

Forralás közben a felületen bőr képződik. Ez értékes zsír-réteg, de ezt sokan nem szeretik s hogy ez se menjen kárba, főzés közben kavarrással akadályozzuk meg a bőr képződését.

Az előbb már említettük, hogy a tejet hogyan kell tartani, most még hozzátesszük, hogy friss tejet a régihez, nyers tejet a főzöthöz nem tanácsos önteni.

A tejes edényre is nagy gondot fordítsunk. Azt az edényt, amiben tejet tartunk vagy tejet

főzünk, soha másra ne használjuk. A tejes edényt használat előtt mindig ki kell hideg vízzel öblíteni, mert így nem ég le olyan könnyen benne a tej. Használat után pedig mindig fővő, szódás vízzel és csak erre a célra használt tiszta kefével kell alaposan kisúrolni s több vízből kiöblítve, használatig szájával lefelé fordítva tartani. Nem szabad a tejet sem rozsdás, sem horgany, sem réz, sem más fémedényben főzni vagy tartani, mert ezekben fémízt kap a tej.

Könyvismertetés.

A mangalica sertés tenyésztésének célja és keresztülvitele cím alatt 30 oldalra terjedő kis füzet hagyta el a sajtót Ráczy Mihály dr. gazdasági akadémiai tanár tollából az „Állattenyésztők Lapja” kiadásában. A füzetben a szerző bevezetéképpen ismerteti általánosságban a sertés-tenyésztés jelentőségét, a magyar mangalicasertés eredetét és annak különösen a 90-es évek folyamán tapasztalt nagymérvű elterjedését. A II. részben a magyar mangalica fajtajellegét, a III. részben annak testalakulását, a IV. részben belső tulajdonságait és végül az V. részben a mangalica sertés tenyésztésének célját és keresztülviteletét, vagyis magát a tenyésztési eljárásokat s a takarmányozás és a hizlalás legfőbb szabályait, valamint annak törzskönyvelési szabályait ismerteti a szerző. A kis füzetet ez úton is ajánljuk a sertés-tenyésztés iránt érdeklődő gazdaközönség szíves figyelmébe. A füzet a „Patria” Nyomda Rt. útján rendelhető meg (Budapest, IX., Üllői-út 25.), bolti ára 1 pengő.

„Magyarország elit-tehenei az 1927—1931. években” cím alatt egy 70 oldalra terjedő füzet jelent meg a könyvpiacon Batta Pál, az OMGE. titkára tollából, amihez dr. Wellmann Oszkár, az állatorvosi főiskola tanára írt előszót. E füzetben a szerző részletes kimutatások alakjában számol be az OMGE.-nél vezetett országos szarvasmarha elit-törzskönyv eddigi adatairól, amik a szarvasmarhatenyésztéssel foglalkozó gazdáknak igen érdekes tanulmányul szolgálnak. A füzetben a legértékesebb tenyészállatokról jól sikerült fényképfelvételek is vannak. A szarvasmarhatenyésztés iránt érdeklődő gazdák beszerezhetik e füzetet az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnél, Budapest, IX. Köztelek-utca 8. szám alatt.

A korszerű családiház építéséről cím alatt 292 oldalra terjedő könyvecske jelent meg a könyvpiacon, 92 ábrával, Botha József építésmérnök tollából, mely könyvecske, amint azt a címe is elárulja, a családiházépítetők hasznos tudnivalóit tartalmazza, amellet az építéssel foglalkozó szakember is sok tanulságos adatot talál benne. A szerző, a modern családiház-építés irányelvei ismertetésével bevezetett közleményei folyamán, a telek helyes megválasztása, a ház tervezése és kivitelezése minden fázisán — a felépítés összes munkálatainak a tárgyalása révén — végigkalauzolja az olvasót. Ismerteti a ház technikai felszerelése, a fűtés, a világítás, a házivízvezeték, szennyvízderítés problémáinak korszerű megoldásait; kiterjeszkedik úgy a ház belső berendezése, bebútorozása, mint a ház körüli kertnek a házzal kapcsolatos, azzal összhangban történő kiképzésére is. Az e téren úttörőnek mondható mű általában a kisházak tervezése és felépí-

tése problémáival foglalkozik és célja megmutatni a helyes irányt a családiház-építetők és építők számára, aminek figyelembevételével az újonnan épülő házuk iránti mindenféle tudnivalójuk teljes kielégülést nyer a könyv áttanulmányozása által. Ára: 5 pengő. Megjelent a „Patria” Nyomda Rt. kiadásában, Budapest, IX., Ullői-út 25. és kapható minden könyvkereskedésben.

Vegyes közlemények.

Az áralakulás hatása a kisgazdaságok jövedelmezőségére címmel közöl érdekes tanulmányt a *Mezőgazdasági Közöny* legutóbbi száma dr. Czeider István egyetemi tanársegéd tollából. A magyar mezőgazdasági termények piacok utáni küzdelmében nagy aktualitással bír a folyóirat következő tanulmánya is, amit „A propaganda a terményértékesítés szolgálatában” címmel dr. Szabó Miklós egyetemi tanársegéd írt. Nem kevésbé időszerű *Fleischmann* Rudolf növénynevelő igazgatónak a tanulmánya, amelyben az aratás időpontjának a búza minőségére gyakorolt befolyását tárgyalja. A „Figyelő” rovatban az „Allattenyésztés a közbégházi statisztika tükrében” címen találunk dr. Vásári József kecskeméti vágóhídi igazgatótól a vágóállatok fogyasztására és ártényezőire rávilágító érdekes cikket. — Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Szabadság-tér 10.

„Kíméleti időt a gazdáknak” cím alatt a m. kir. Kormány által kibocsátott röpirat tartalmazza azokat az intézkedéseket, amiknek célja a bajhajtott gazdák megvédése az oknélküli zaklatásoktól, árverésektől, perekől és az ezekkel kapcsolatos károsodásoktól. E röpiratokat a m. kir. Minisztérium igen nagy mennyiségben küldette szét az ország egész területén a vidéki hírlapok útján az érdekelte gazdaközönség részére. Azok a gazdák pedig, akik e röpiratokból esetleg még nem kaptak volna, megkaphatják azt Kamaránktól, ha akár szóbelileg, akár egy levelezőlap útján hozzánk fordulnak.

Magyar bort és pezsgőt exportálunk az északi államokba. A földművelésügyi miniszter felhívta a Magyar Borkiviteli Egyesületet, hogy finn-osztályt létesítsen s ez az osztály, mint északeurópai kiviteli osztály működjen külön végrehajtóbizottsággal és külön adminisztrációval. A miniszteri utasításnak megfelelően meg is választották a végrehajtóbizottságot és az ügyek vezetésével Schindele Józsefet, a Kiviteli Intézet borszakértőjét bízták meg. A Borkiviteli Egyesülés északeurópai osztályának tagjai a Kiviteli Intézettől beszerzett fuvarlevelek alapján szállítják ki a megrendelt borokat az északi államok piacaira. A borok mintáit az Intézet vizsgálja felül és csak a megfelelőeknek talált mintákat mutatják be az illető ország alkoholmonopoliumát kezelő hatóságnál. Finnország felé már folyamatban vannak a próbaszállítások és Svédország, Norvégia és Dánia is sürgetik már a bor- és pezsgőmintaszállításokat.

Versenyárgyalási hirdetés. Budapest székesfőváros polgármestere nyilvános versenyárgyalást hirdet a székesfővárosi állatvásárok és közbégházak részére szükséges évi 4000 q. laza réti széna, évi 5000 q. alomszalma és évi 300 q. zab szállítására. Az ajánlatot a felsorolt terményekre — akár együttesen, akár külön-külön — a székesfőváros által rendelkezésre bocsátott ajánlati űrlapon, zárt borítékban, folyó évi augusztus hó 30-án déli 12 óráig kell Budapesten, a polgármesteri hivatalnál (Központi városháza II. emelet 194. ajtószám) benyújtani. Az ajánlat biztosítására az ajánlati összeg 2 százalékának megfelelő bántépénzt kell letenni. Ajánlat tehető a fentieknél kisebb mennyiség szállítására is.

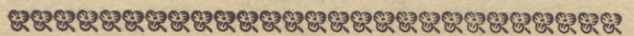
A Szent István-hét ünnepe. A Szent István-hét ünnepeit az idén is a szokásos fényvel üli meg a főváros. Kétszeres fontosságú a mai viszonyok között, hogy az a morális erő, amely ebben a nemzeti ünnepben rej-

lik, az idén is érvényesüljön és a Budapestre sereglő vidéki és külföldi közönségben fokozza az ezeréves múlt történelmi hatását. A szórakoztató ünnepeken kívül lesznek az idén is tanító célú kiállítások, sportesemények, atlétikai ünnepek, amelyek a főváros életét mozgalmassá és érdekessé fogják tenni az ünnepek napjai alatt. A vidéki látogatók az ünnepekre — úgy, mint minden évben — ez idén is féldrú vasúti jeggyel utazhatnak.

Országos vásárok Kamaránk területén.

1932. aug. 15—szept. 15-ig.

Abony aug. 20., — Akasztó szept. 9., — Apátfalva szept. 8., — Aszód aug. 26., — Bácsalmás szept. 14., — Csanádpalota aug. 31., — Csongrád aug. 25., — Fülöpszállás szept. 5., — Irsa szept. ??., — Jánoshalma aug. 23., — Kalooca aug. 15., — Kiskunfélegyháza aug. 18., — Kiskunhalas szept. 1., — Kiskunmajsa aug. 27., — Kunszentmiklós aug. 22., — Lajosmizse szept. 15., — Monor aug. 18., — Nagykáta szept. 14., — Pécel szept. 12., — Pilisvörösvár szept. 8., — Sári aug. 15., — Szegvár aug. 19., — Szentmártonkáta szept. 1., — Tápiógyörgye aug. 31., — Vác aug. 30., — Visegrád szept. 8., — Zsámbok szept. 14.

Kiadja: A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara
Felelős kiadó: Dr. Gesztelyi Nagy László

A **100** éves

HUTTER-GYÁR

gyártmánya:

A „Hutter” pogácsakeverék

Készül: Sajátgyártmányú hazai pogácsadara (u. m. repce) napraforgó, len, illetve tök, kokusz, vagy földidőpogácsa, célszerű keverékből. Szavatolt tartalom: Nyersprotein és nyerszsir 34—38% Keményítőérték 60. — Gyártja

HUTTER ÉS LEVER RT

Budapest, VII., Erzsébet körút 6. sz.

Kapható az összes „Hangya”-boltokban!